A conceptual image showing a lush green tree with a thick trunk growing out of the pages of an open, aged book. The background is dark with soft, out-of-focus light spots. A white speech bubble is positioned over the top left of the tree.

dr hab. Przemysław E. Gębal
UW/UJ

Język niemiecki w gimnazjum – zalecenia dydaktyczne
Warszawa, 28.11.2014

Szkolne zajęcia językowe

Neuro-
biologia

Zainteresowania
uczniów

Specyfika
języka

Nauczyciel

Ukryte
programy

Podręczniki

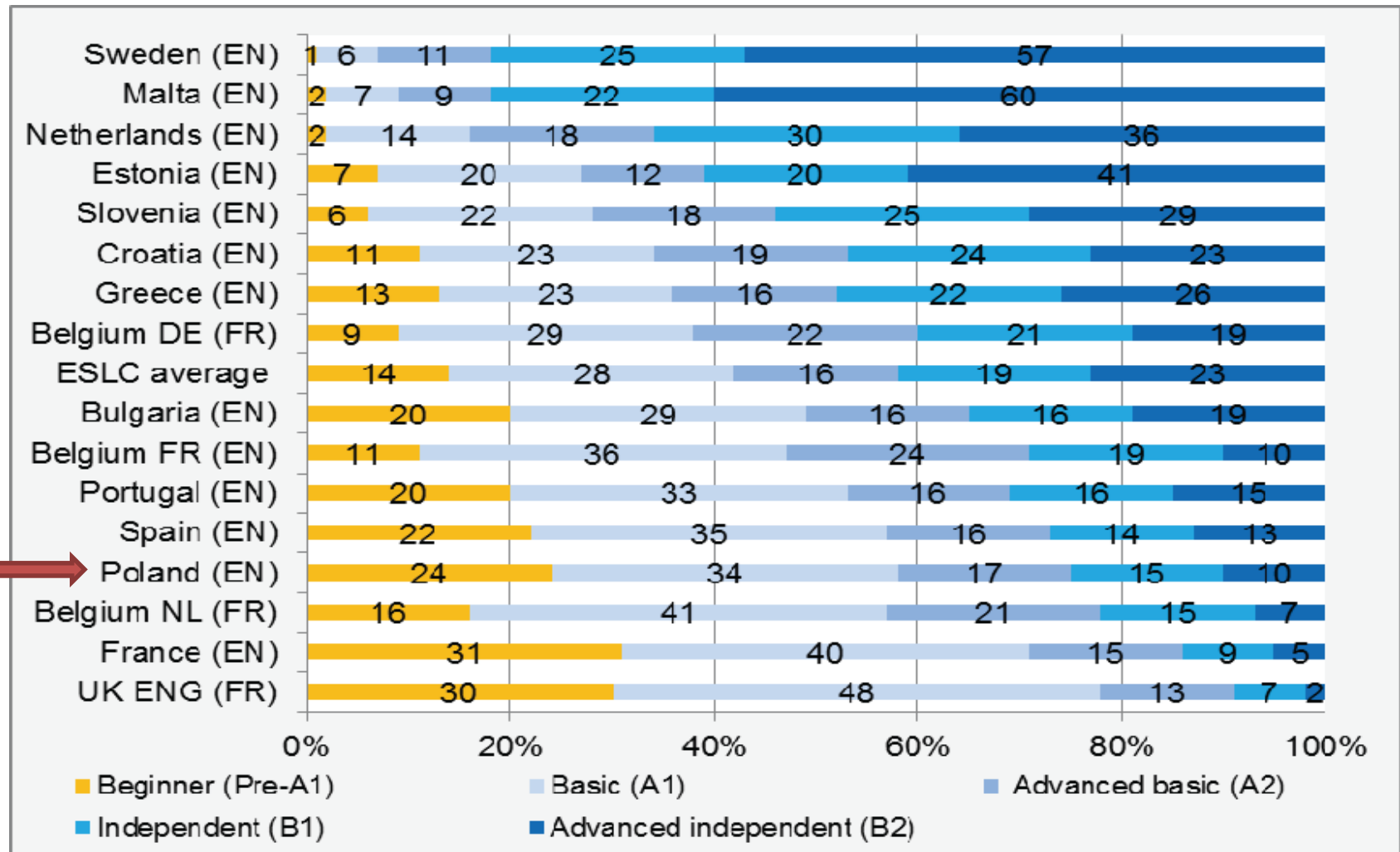
Obiektywna
rzeczywistość

Standardy
nauczania

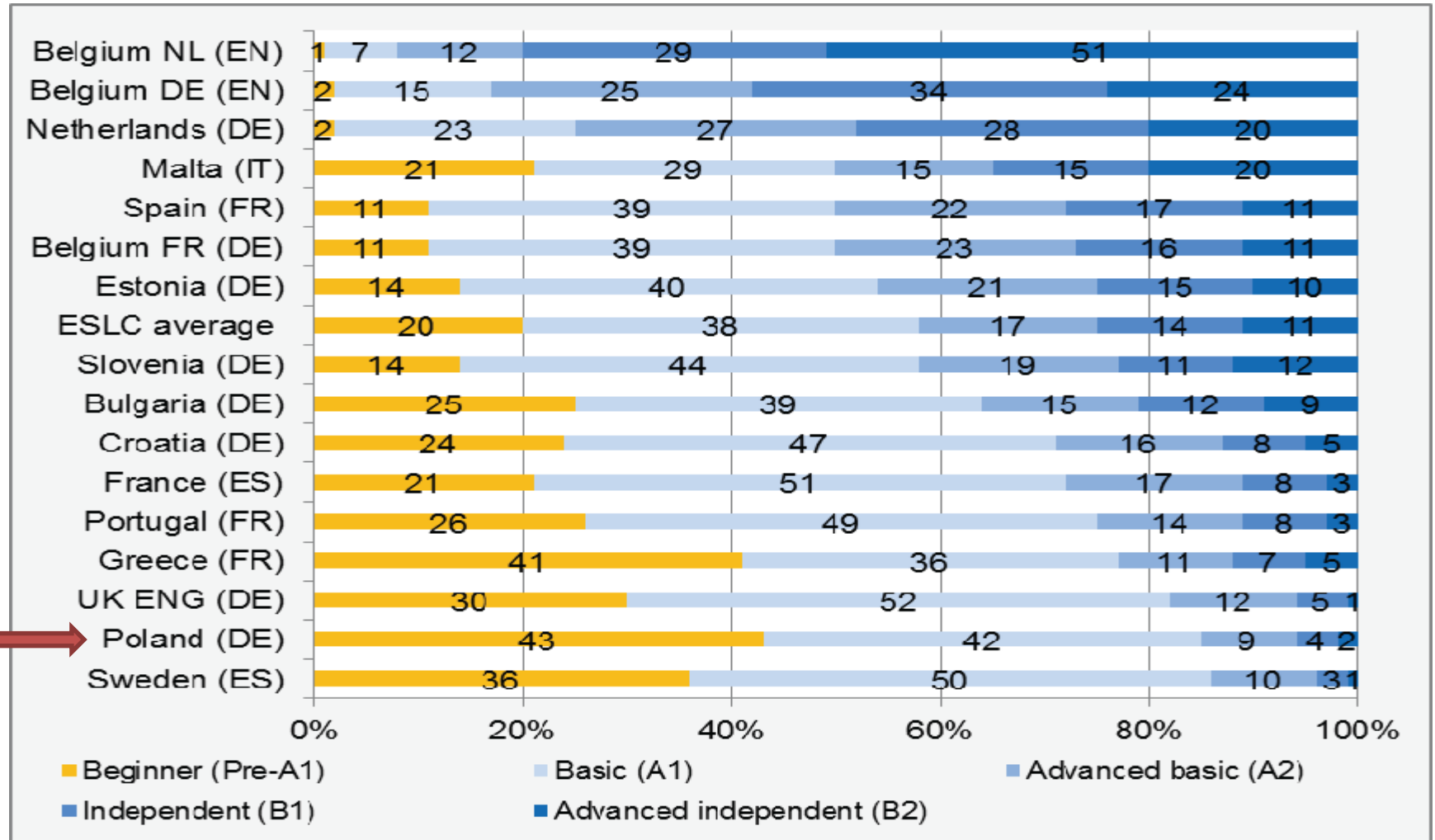
Tradycja
nauczania

e

European Survey on Language Competences – ESLC – L2

European Survey on Language Competences – ESLC – L3

Dydaktyka w klasie

Nauczanie zorientowane na ucznia

partnerskie
stosunki

ciepła, niewymuszona
atmosfera

Odpowiednio
wyposażona sala
lekcyjna

funkcjonalne cele
nauczania

szeroka
poglądowość

personalizacja treści
nauczania

indywidualizacja procesu
nauczania

Life skills

Asertywność

Umiejętność pracy
w grupie

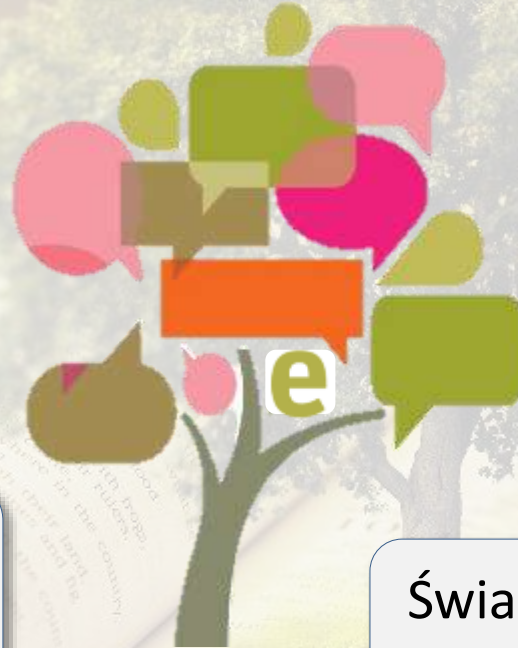
Radzenie sobie
z konfliktami

Empatia
(także w sytuacjach
międzykulturowych)

Kompetencja
komunikacyjna
/znajomość języka

Konstruktywne
formułowanie
i przyjmowanie krytyki

Świadomość międzykulturowa
(diagnozowanie i interpretacja)

Podjęcia dydaktyczne

Podjęcie
autonomiczne

**Nauczanie
społeczne**

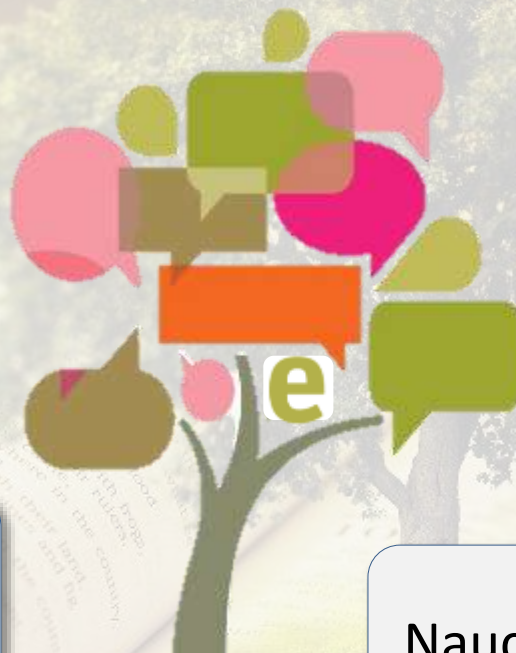
**Nauczanie
społeczne**

**Nauczanie społeczne
/międzykulturowe**

**Podjęcie
działaniowe**

Podjęcie autonomiczne
/nauczanie społeczne

Nauczanie międzykulturowe

Nauczanie społeczne na lekcji języka obcego

Wspieranie motywacji wewnętrznej

Urzeczywistnianie treści nauczania

Wykorzystywanie talentów i uzdolnień uczniów

Podejmowanie dużych wyzwań

(Re) konstruowanie wiedzy i umiejętności

Zachęcanie do rozwiązywania problemów

Pobudzanie ciekawości poznawczej

Społeczny i działaniowy wymiar zajęć

Wykształcenie umiejętności komunikacji w języku obcym

Wykształcenie umiejętności działania wraz z innymi, za pomocą języka obcego

MOTYWACJA

Pojęcia motywacji używa się zarówno w odniesieniu do stanów, w których organizm podejmuje działania ukierunkowane na uzyskanie jakiegoś elementu niezbędnego do normalnego funkcjonowania (...), jak i wtedy, gdy niczego co niezbędne (...) mu nie brakuje.

W tym drugim wypadku jednostka stawia sobie nowe cele i chce osiągnąć stan subiektywnie lepszy od istniejącego.

J. Strelau, D. Doliński (red.) Warszawa 2003

MOTYWACJA – PYTANIA ZASADNICZE

- 1. Co decyduje o wyborze formy aktywności, o kierunku zachowania i tym podobnych?**
- 2. Co sprawia, że rozpoczęte działanie jest kontynuowane mimo konieczności podejmowania znacznego nieraz wysiłku?**
- 3. Co sprawia, że dana forma aktywności zostaje zaniechana przed osiągnięciem pierwotnie założonego wyniku końcowego?**
- 4. Co sprawia, że zachowanie zostaje uznane za zakończone?**

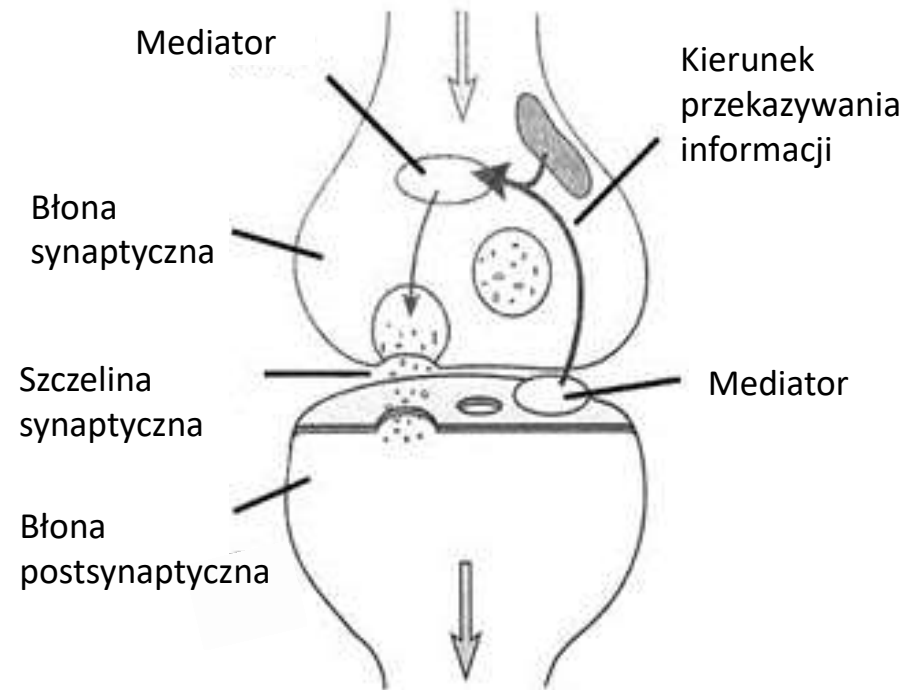
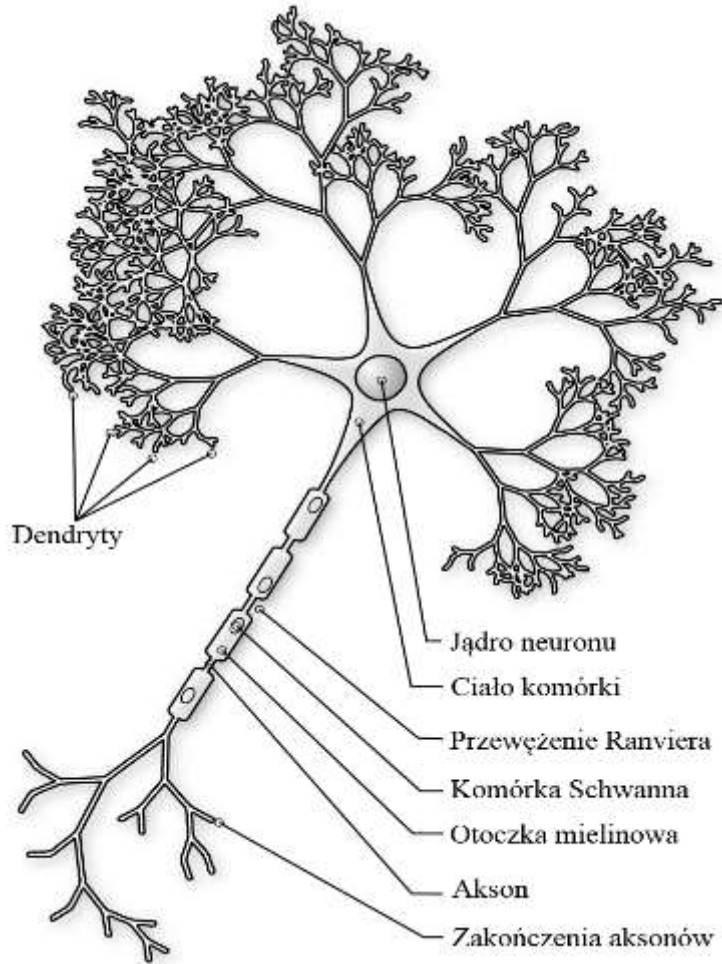
J. Strelau, D. Doliński (red.) Warszawa 2003

Neurony lustrzane i empatia

Neurobiologia: synaptogeneza

Neurobiologia a „neurodydaktyka”

Subiektywne kryteria selekcji informacji

nowe <
ważne <
potrzebne <
intrygujące <
nietypowe <
śmieszne <
wymagające <
wyjaśnienia

> **znane**
> **nieważne**
> **niepotrzebne**
> **nudne**
> **typowe**
> **neutralne**
> **niewymagające**
wyjaśnienia

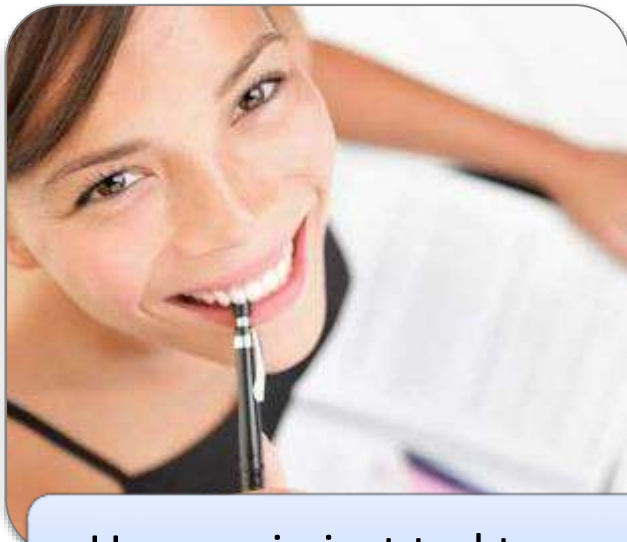
NUDA BOLI!

Zadanie czy ćwiczenie?

Podójście działaniowe

Uczący się jest traktowany jako podmiot i główny uczestnik procesu uczenia

Uczeń staje się jednostką aktywną, solidarną i współodpowiedzialną

Podejście działaniowe

Posługiwanie się językiem, w tym także uczenie się języka, obejmuje działania podejmowane przez uczestników życia społecznego, którzy (...) posiadają i stale rozwijają swoje **kompetencje ogólne**, jak i **językowe kompetencje komunikacyjne**. (...) Podejmują oni określone **działania językowe**. (...) Stosują przy tym **strategie** najbardziej odpowiednie dla wykonania danego **zadania**.

ESOKJ, s.20, Warszawa 2003

Zasady dydaktyki działaniowej

Uczniowie potrzebują się wzajemnie,
aby pomyślnie wykonać zadanie

Współpraca rozwija
wzajemne zrozumienie i
uczy tolerancji

Zróżnicowanie i elastyczne
struktury społeczne grupy
powinny ułatwiać
zachowania ukierunkowane
na komunikację
i współpracę uczących się

Każdy uczeń jest
odpowiedzialny za
sвій indywidualny
wkład pracy oraz
za wyniki całego
zespołu

Uczniowie pomagają
sobie wzajemnie

Pomóż mi zrobić to samemu!

Maria Montessori

Zadanie w koncepcji Monique Denyer

- Usytuowanie w kontekście
- Nastawienie na rozwiązanie jakiegoś problemu
- Umotywowanie specyficzną potrzebą
- Uaktywnienie kompetencji ogólnych i językowych
- Zakończenie identyfikowalnym rezultatem

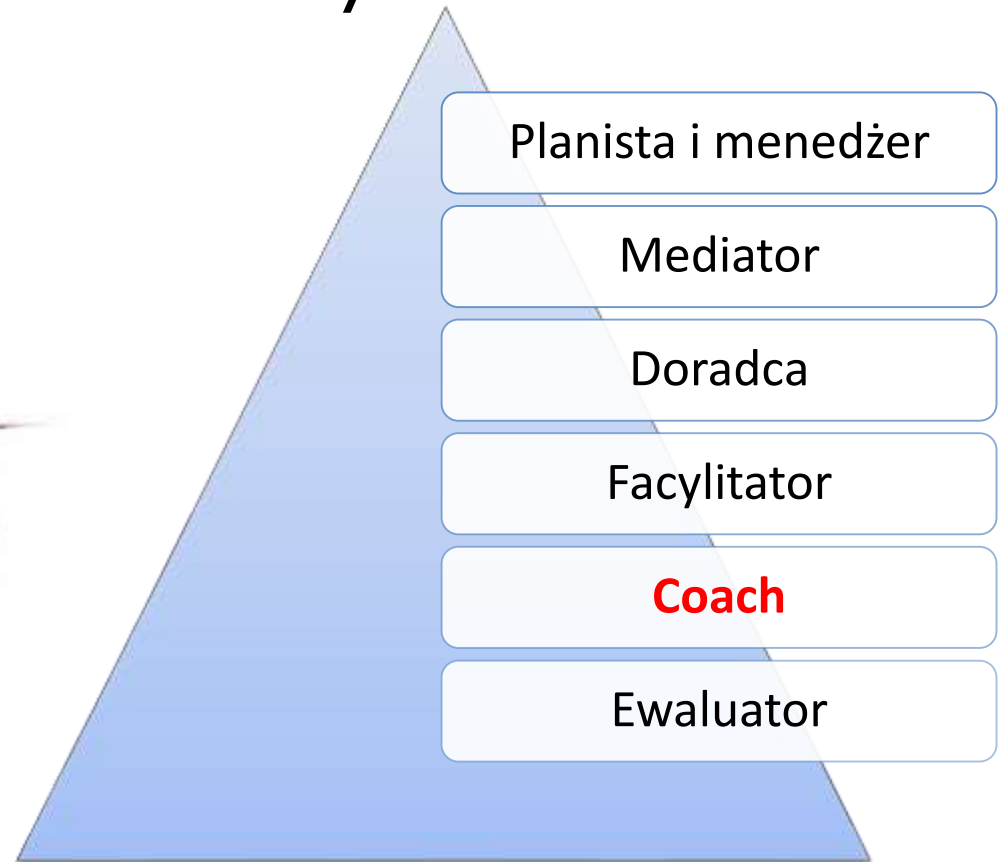
Typy zadań według Jane Willis

- Burza mózgów, odkrywanie faktów dotyczących rzeczy, osób, miejsc, przyczyn, celów;
- Tworzenie sekwencji np. obrazów, tworzenie rankingów, klasyfikowanie;
- Słuchanie i identyfikowanie, słuchanie i wykonywanie poleceń, łączenie zdań lub opisów z obrazkami lub mapami;
- Odkrywanie/szukanie podobieństw lub różnic;
- Rozwiązywanie problemów: logiczne łamigłówki, analiza sytuacji realnych i hipotetycznych;
- Projekty i zadania kreatywne;
- Dzielenie się osobistymi doświadczeniami.

Wykładowca w podejściu zadaniowym

Ukryty program nauczania

- *Wszystko to, co zostaje przyswojone podczas nauki w szkole obok oficjalnego programu (Meighan 1993).*
- Tworzy go: organizacja nauki szkolnej, **przestrzeni szkoły**, postaw i działań nauczycieli oraz języka używanego w toku kształcenia (Meighan 1993).
- Ukryty program narzędziem wdrażania uczniów do funkcjonowania w społeczeństwie – reprodukcyjna funkcja szkoły (Nowotniak 2002).

Aranżacja sali lekcyjnej – ukryty program nauczania

Szkolne zajęcia językowe

Iwona Janowska

**PODEJŚCIE ZADANIOWE
DO NAUCZANIA
I UCZENIA SIĘ
JĘZYKÓW OBCYCH**

Na przykładzie języka polskiego
jako obcego

WIECZYSTA
KAWA
DOSTĘPNA
DLA WSZYSTKICH

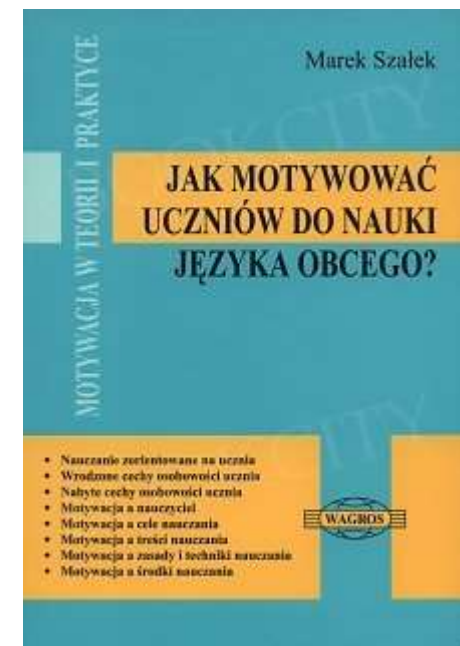
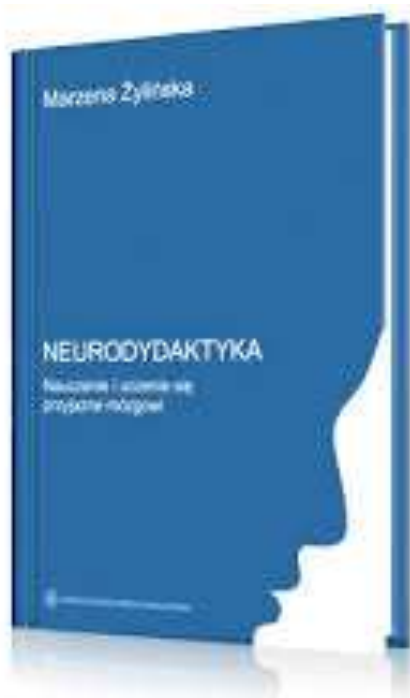
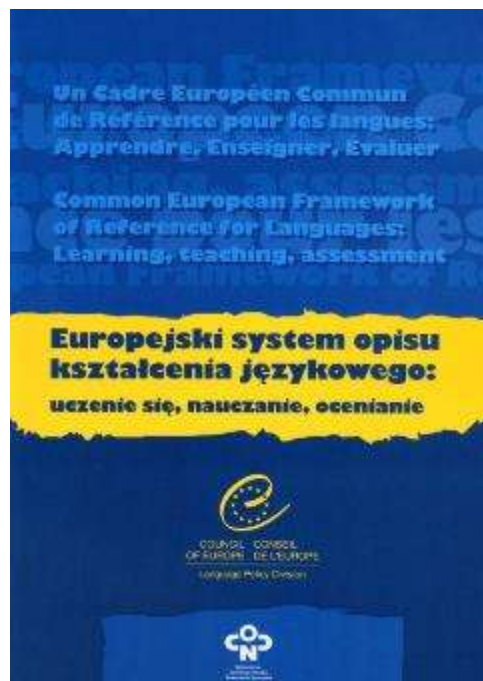
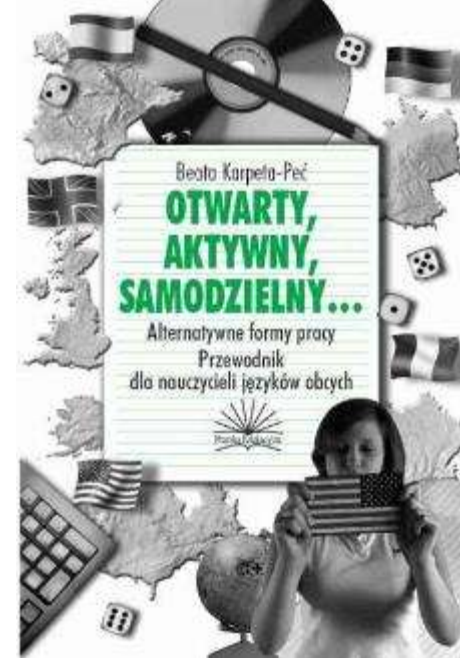
METODYKA NAUCZANIA

UNIVERSITAS

JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO

Źródła

Kontakt

p.gebal@wp.pl